

Voorstel Gemeenteraad B

Onderwerp	aanwijzen zoekgebied voor windenergie		
Portefeuillehouder	Niels van den Berg agendaletter (B)		
Organisatieonderdeel	Cluster Strategie & Beleid Fysiek	Aangeboden aan Raad	14 maart 2023
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2300014979

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. De definitieve aanwijzing van het zoekgebied voor windenergie uit te stellen, tot het moment waarop de nieuwe normen voor windturbines bij Koninklijk besluit zijn vastgesteld.
2. De in bijlage 1 beschreven locaties voorlopig en indicatief als zoekgebied voor windenergie aan te duiden.
3. Het college op te dragen de onder 1 en 2 beschreven besluiten voor 1 juli 2023 kenbaar te maken aan Gedeputeerde Staten van Overijssel.

Inleiding en voorgeschiedenis

De vraag of we in Enschede ruimte moeten bieden aan de bouw van grote windturbines is een beladen onderwerp dat de gemoederen al meer dan 10 jaar bezig houdt. Binnen uw raad kwam deze vraag voor het laatst aan de orde op 21 december 2021, bij de bespreking van de Energievisie. U besloot toen op instigatie van ons college de aanwijzing van een zoekgebied voor windenergie uit te stellen, tot het moment waarop:

1. de onderzoeksresultaten bekend zijn van het door de GGD en het RIVM aangekondigde onderzoek naar in het buitenland gehanteerde afstandsnormen voor windenergie en
2. het Rijk de nationale normen voor windturbines aan een m.e.r.-procedure heeft onderworpen.

Het hiervoor genoemde onderzoek leidde tot een rapport dat u op 27 oktober 2022 is toegestuurd. De inhoud van het hiervoor bedoelde milieueffectrapport is door het Rijk nog niet openbaar gemaakt. En de nieuwe milieunormen voor windenergie worden volgens de laatste mededelingen van de minister voor Energie en Klimaat niet eerder dan begin 2024 door het Rijk vastgesteld.

In uw vergadering van 20 juni 2022 stelde u de RES Twente 1.0 vast. Daarin staat dat de bij de RES Twente betrokken overheden op weg naar de RES Twente 2.0 (vaststelling voorzien eind 2023) alle zoekgebieden voor wind/zon in kaart brengen.

In onze brief van 27 oktober 2022 informeerden wij u over het ontwerp van het Provinciaal programma energiestrategie (hierna: PPE). Het PPE is inmiddels door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Het PPE beschrijft:

- De provinciale voorkeurslocaties voor de plaatsing van windturbines. Daartoe behoort onder meer een zone met een breedte van circa 1500 meter ter weerszijden van de RW35 in Enschede (zie bijlage 2).
- Scenario's voor de benutting van die voorkeurslocaties.
- Hoe de provincie haar bevoegdheden ten aanzien van de afgifte van vergunningen en het vaststellen van provinciale inpassingsplannen gaat inzetten ten behoeve van de bouw van windturbines.

In het PPE staat dat gemeenten de regie kunnen nemen door voor 1 juli 2023 zelf zoekgebieden voor windenergie aan te wijzen. Zij kunnen dan de bevoegdheden tot afgifte van een omgevingsvergunning overgedragen krijgen. Als gemeenten geen zoekgebieden aanwijzen, maar er binnen die gemeente door de provincie wel ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie worden gezien, dan neemt provincie de regie over.

Wij hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om voorafgaand aan de vaststelling van het PPE door Gedeputeerde Staten onze zienswijze over dit beleidsstuk naar voren te brengen. In die reactie hebben wij melding gemaakt van de afspraken die we over dit onderwerp met uw raad hebben gemaakt. Ook wezen wij Gedeputeerde Staten er op dat, als de resultaten van het m.e.r. later dan voorzien openbaar gemaakt zouden worden, ook de besluitvorming over het zoekgebied voor windenergie in Enschede vertraging oploopt. Hiervoor is begrip gevraagd. En wij hebben de veronderstelling uitgesproken dat de provincie in die situatie niet voortijdig tot de toepassing zou overgaan van de tot hen beschikking staande juridische instrumenten voor de bouw van windturbines in Enschede.

Op 30 januari jl. ontvingen wij een reactie op onze zienswijze van Gedeputeerde Staten van Overijssel. Daarin stellen zij dat gemeenteraden en Provinciale Staten afgesproken hebben dat op 1 juli 2023 de zoekgebieden voor windenergie zijn vastgesteld en dat het nu aan gemeenten is om via subregionale samenwerking tot een mix van duurzame opwek van energie te komen. In de lopende onderzoeken zien zij geen belemmering om zoekgebieden aan te wijzen. Daarbij wordt gewag gemaakt van het feit dat daarvoor veelal gebruik wordt gemaakt van vuistregels voor afstanden tot kwetsbare objecten. En ook dat de toepassing van de normen pas aan de orde is bij het verlenen van de vergunning. Gedeputeerde Staten verwachten in de aanloop naar de vaststelling van de RES Twente 2.0 nog geen vergunningaanvragen voor de bouw van windturbines in behandeling te hoeven nemen.

Publieksvriendelijke samenvatting

Bij de beoordeling van de reacties die binnenkwamen bij de tervisielegging van het ontwerp van de Energievisie, werd duidelijk dat veel inwoners zich zorgen maken over hun gezondheid bij de plaatsing van windturbines in Enschede. Om die reden besloot u in december 2021, bij de bespreking van de Energievisie, de aanwijzing van een zoekgebied voor windenergie uit te stellen. Dit in afwachting van nader onderzoek door GGD/RIVM naar afstandsnormen voor windturbines in het buitenland en de uitkomsten van een door het Rijk aangekondigde milieueffectrapportage voor de nationale windturbinenormen.

Gedeputeerde Staten van Overijssel stelden op 14 december 2022 het Provinciaal Programma Energiestrategie vast. Daarin staat dat gemeenten voor 1 juli van dit jaar een zoekgebied voor windenergie moeten aanwijzen. Maar ook dat, als gemeenten dat nalaten, maar er binnen die gemeente door de provincie wel ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie worden gezien, de provincie de regie overneemt. Dat kan er toe leiden dat de provincie vergunningen gaat afgeven voor de bouw van windturbines, voor aanvragen die aan haar eigen beleid voldoen. Of overgaat tot de vaststelling van provinciale inpassingsplannen, waarmee de bouw van windturbines mogelijk wordt gemaakt.

De gemeente wenst de regie over het windbeleid niet uit handen te geven. Daarom wordt voorgesteld om een gebied langs de N18 voorlopig en indicatief als zoekgebied aan te wijzen en de provincie Overijssel te informeren dat het definitieve besluit hieromtrent wordt genomen als de nieuwe normen voor windturbines door het Rijk zijn vastgesteld.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

Met een gepaste mate van zorgvuldigheid bijdragen aan een duurzaam en groen Enschede.

Argumenten

- 1.1 U heeft op ons voorstel op 21 december 2021 het besluit over aanwijzing van een zoekgebied voor windenergie uitgesteld in afwachting van nader onderzoek door GGD/RIVM en de uitkomsten van een door het Rijk aangekondigde milieueffectrapportage voor de nationale windturbinenormen.
- In uw vergadering van 21 december 2021 stelde u de Energievisie vast. Bij het besluit over de aanwijzing van een zoekgebied voor windenergie is toen door u een pas op de plaats gemaakt, omdat u daarbij de volgende zaken wilde betrekken:
- de onderzoeksresultaten van het door de GGD en het RIVM aangekondigde onderzoek naar in het buitenland gehanteerde afstandsnormen voor windenergie en
 - het moment waarop het Rijk de nationale normen voor windturbines aan een m.e.r.-procedure heeft onderworpen.

Het hiervoor genoemde onderzoek leidde tot een rapport dat u op 27 oktober 2022 is toegestuurd.

1.2 De nieuwe normen voor windturbines worden naar verwachting niet eerder dan in het eerste kwartaal van 2024 vastgesteld.

De inhoud van het hiervoor bedoelde milieueffectrapport is door het Rijk nog niet openbaar gemaakt. En de nieuwe milieunormen voor windenergie worden volgens de laatste mededelingen van de minister voor Energie en Klimaat niet eerder dan begin 2024 door het Rijk vastgesteld.

1.3 We voorkomen onnodige onrust onder de bevolking, door nu geen besluiten te nemen die op een later moment weer zouden moeten worden gecorrigeerd

Over de wettelijke normen voor windturbines in Nederland wordt al langere tijd discussie gevoerd. Het debat over windturbines wordt onder meer gevoerd door zorgen van inwoners over hun gezondheid. De reportage die Zembla hierover maakte en op 8 december jl. werd uitgezonden, illustreert dit.

We willen onnodige onrust onder de bevolking voorkomen, door geen besluiten te nemen, die op een later moment weer moeten worden gecorrigeerd.

2.1 Als gemeenten voor 1 juli 2023 geen zoekgebied voor windenergie aanwijzen, kunnen zij daarover de regie kwijtraken.

Gedeputeerde Staten stelden op 14 december 2022 het PPE vast. Daarin worden gemeenten opgeroepen om voor 1 juli 2023 zoekgebieden voor windenergie aan te wijzen. Als zij daartoe overgaan, kunnen zij de bevoegdheden tot afgifte van een omgevingsvergunning voor de bouw van windturbines overgedragen krijgen. Als gemeenten geen zoekgebieden aanwijzen, maar er binnen die gemeente door de provincie wel ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie worden gezien, dan neemt provincie de regie over. Dat kan er toe leiden dat de provincie vergunningen gaat afgeven voor de bouw van windturbines, voor aanvragen die aan haar eigen beleid voldoen. Of overgaat tot de vaststelling van provinciale inpassingsplannen, waarmee de bouw van windturbines mogelijk wordt gemaakt.

2.2 Het bij de Energievisie behorende milieueffectrapport beschrijft 2 voorkeurslocaties voor de bouw van windturbines met een tiphoogte van 190 tot 230 meter hoog.

Ten behoeve van de ontwikkeling van de Energievisie is er een milieueffectrapport opgesteld. Dit rapport gaat uitgebreid in op de mogelijkheden en de effecten van de productie van om in Enschede windenergie op te wekken.

Hoofdstuk 9 van dat rapport beschrijft het door ons op 14 december 2020 vastgestelde voorkeursalternatief, dat bestaat uit een uitwerking van de gemeentelijke ambitie, de daarbij in te zetten bronnen, de omvang van die bronnen en de locaties waar duurzame energie kan worden opgewekt. Daarin worden als voorkeurslocatie voor de bouw van 2 (á 3) windturbines met een tiphoogte van 190 – 230 meter 2 locaties langs de N18 genoemd. Die locaties zijn indicatief aangegeven in bijlage 1. De in het voorkeursalternatief gemaakte keuzen zijn nader onderbouwd in de memo van Pondera consult van 6 mei 2021.

Het bij de Energievisie behorende milieueffectrapport is als bijlage 3 en de hiervoor bedoelde memo van 6 mei 2021 is als bijlage 4 toegevoegd aan dit voorstel.

2.3 De nieuwe normen voor windturbines kunnen afwijken van de bestaande windturbinenormen, waardoor het zoekgebied voor windenergie op dit moment alleen voorlopig en indicatief kan worden aangeduid.

Het Rijk gaat nieuwe normen voor de bouw van windturbines vaststellen. Die normen zullen bepalend zijn voor de afstand die minimaal in acht moet worden genomen, ten opzichte van kwetsbare objecten zoals woningen. We kennen die nieuwe normen op dit moment nog niet. Om die reden kan de voorkeurslocatie voor windenergie op dit moment alleen indicatief en voorlopig worden aangeduid.

2.4 Een herziening van het voorgestelde besluit kan aan de orde zijn, als een gebiedsproces uitmondt in de bestuurlijke vraag om tot de aanwijzing van een zoekgebied voor windenergie over te gaan.

Op dit moment loopt er een participatieproces in de Broekheurne, waarbij bewoners en agrarische ondernemers samen een plan van aanpak maken, voor de maatschappelijke opgaven die in dit gebied op dit moment aan de orde zijn. Soortgelijke processen gaan later dit jaar van start in het westelijk en oostelijk deel van het landelijk gebied. Als dit soort gebiedsprocessen uitmonden in een bestuurlijke vraag om tot de aanwijzing van een zoekgebied voor windenergie over te gaan, dan kan een herziening van het voorgestelde besluit worden overwogen.

3.1 Dit raadsbesluit moet voor 1 juli 2023 aan Gedeputeerde Staten van Overijssel kenbaar worden gemaakt om het beoogde effect te sorteren.

Risico's

Regie verliezen.

Het is mogelijk dat we de regie kwijt raken over de bouw van windturbines in Enschede. In theorie kan die situatie er toe leiden dat er (ook) windturbines tot stand komen, op locaties die door u nadrukkelijk zijn afgewezen, zoals die langs de Windmolenweg.

We veronderstellen en hopen dat u dit risico vermijdt, als u voor 1 juli voorlopig en indicatief tot de aanduiding van een zoekgebied voor windenergie overgaat.

Opwarming van de aarde

De gevolgen van de al ingezette klimaatverandering worden steeds meer zichtbaar. Denk daarbij aan de overstromingen die Pakistan vorig jaar teisterden en de droogte waarmee Europa toen te kampen had. Als we de met die opwarming van de aarde samenhangende risico's tot een aanvaardbaar niveau willen beperken, dan zal de uitstoot aan broeikasgassen snel moeten worden teruggebracht. Dit betekent ook dat we voortvarend moeten overschakelen op CO²-vrije bronnen van energie.

In het Klimaatakkoord is tegen die achtergrond afgesproken dat de omgevingsvergunningen voor de grootschalige opwek van zonne- en windenergie voor 1 januari 2025 moeten zijn afgegeven. Als de definitieve aanwijzing van het zoekgebied voor windenergie wordt uitgesteld, tot het moment waarop de nieuwe normen voor windturbines bij Koninklijk besluit zijn vastgesteld, dan raakt dit doel waarschijnlijk buiten bereik.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

n.v.t.

Afweging en alternatieven

We zouden ook zonder de in dit voorstel beschreven nuancerings tot de aanwijzing van een zoekgebied voor windenergie kunnen overgaan. Dit zou echter onzorgvuldig zijn richting de omwonenden.

Participatie

De locaties die nu worden aangeduid, zijn eerder onderwerp van een participatieproces geweest.

Communicatie

De portefeuillehouder heeft de dorpsraad Boekelo, de buurtkring Usselo en de Vereniging tot behoud Twekkelo telefonisch over het collegebesluit geïnformeerd.

Vervolg

- Wij zullen de provincie Overijssel voor 1 juli over het door u genomen besluit informeren.
- Zodra de nieuwe nationale normen voor windturbines bij Koninklijk besluit zijn vastgesteld, kunt u een voorstel tegemoet zien voor de definitieve aanwijzing van een zoekgebied voor windenergie.

Bijlagen

- 1 Voorgesteld zoekgebied windenergie (indicatief en voorlopig).
- 2 Voorkeursgebieden windenergie provincie Overijssel (Het Fundament).
- 3 Milieueffectrapport Energievisie
- 4 Memo Pondera consult, d.d. 6 mei 2021.
- 5 Brief provincie Overijssel van 6 december 2022.

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

R.W. Bleker